

PIOTR DEHNEL*

WERYFIKACJONIZM WITTGENSTEINA

Abstract

WITTGENSTEIN'S VERIFICATIONISM

The paper explores Wittgenstein's discourse of 1929-1930 concerning the problem of verification in respect of both its textual sources and its significance. I first discuss the most important interpretations of the issue and then analyze Wittgenstein's notes from that period along with his conversations with Schlick and Waismann. The results of the analysis imply that the empirical sense of verification intertwines with its grammatical sense. On the one hand, the question of verification appears in the context of phenomenology and so-called phenomenological language, referring to immediate experience; on the other hand, it is conceived of as a means of settling the sense of a sentence, or, which amounts to the same thing, of fixing the available uses of a sentence. Such an ambiguity is characteristic of the middle, transitory period of Wittgenstein's philosophical development.

Keywords: verification, Wittgenstein, language, proposition, sense, phenomenology, grammar

Według członków Koła Wiedeńskiego autorem zasady weryfikacji był Ludwig Wittgenstein. Na jego autorytet powoływali się Friedrich Waismann (1930: 228) i Moritz Schlick (1969: 340). Wprost na autorstwo Wittgensteina wskazywał Rudolf Carnap w swej *Intellectual Autobiography*, pisząc:

Pogląd, że te zdania i pytania [zdania i pytania metafizyki — P. D.] nie mają treści poznawczej, opiera się na zasadzie weryfikowalności Wittgensteina. Zasada ta głosi po pierwsze, że znaczenie zdania dane jest za sprawą warunków jego weryfikacji, a po drugie, że zdanie jest sensowne wtedy i tylko wtedy, gdy jest z zasady weryfikowalne, to znaczy, kiedy istnieją możliwe — niekoniecznie rzeczywiste — okoliczności, które jeśli zajdą, to ustanowią w sposób definitywny prawdziwość zdania. Zasadę weryfikowalności zastąpiono później bardziej liberalną zasadą potwierdzalności (Carnap 1963: 44).

* Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu, ul. Strzegomska 55, 53-611 Wrocław; Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu, Pl. Polski 3/4, 50-156 Wrocław, e-mail: piotr.dehnel@dsw.edu.pl, ORCID: 0000-0002-6958-6148.